

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Янка Тенева Тянкова

професор по гражданско и семейно право,

Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“,

член на научно жури, назначено със заповед № 112/20.02.2023 г. на

Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право („Конституционно право“)

Докторант: ИНДИРА САМИДИНОВНА ИЛЪЯСОВА

Тема: Конституционноправен статус и свободи на предприемаческата дейност в Република Казахстан

I. Данни за дисертанта

Индира Самидиновна Илъясова е чуждестранен докторант, завършила средно образование в Република Казахстан. През 1993 г. е приета в Международния казахско-арабски университет в град Шимкент, специалност „Правоведение“. Завършва през 2003 г. Същата година е приета в магистърска програма в същия университет, като през 2006 г. получава магистърска степен.

В периода 2003-2005 г. работи в Международния казахско-арабски университет в град Шимкент като преподавател. От 2007 г. до 2009 г. е старши преподавател в Таразския институт на Казахско-турския университет на името на Х.А.Яссауи. От 2009 г. до сега е преподавател в Международния Таразски иновационен институт. Владее казахски и руски език. Ползва и английски език.

II. Данни за докторантурата, автореферата и публикациите

Индира Самидиновна Ильясова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Правни науки“, Юридически факултет на Варненски свободен университет със Заповед № 245/04.05.2020 г. на Ректора на ВСУ. Отписана е с право на защита съгласно Заповед № 941/13.12.2022 г. на Ректора на ВСУ. Със Заповед № 112/20.02.2023 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ е определен състав на научното жури и срок на публичната защита. На заседание на научното жури са избрани председател и рецензенти по обявената процедура. От така изложените аргументи, подкрепени с приложените документи е видно, че не се констатира допуснати нарушения на нормативната уредба при провеждане на процедурата.

Дисертационният труд „Конституционноправен статус и свободи на предприемаческата дейност в Република Казахстан“ има за цел да изследва подробно (от теоретична и практическа гледна точка) конституционноправният характер на свободата на предприемачеството в Република Казахстан.

Дисертантът е изготвил и представил автореферат, който съответства на нормативните изисквания.

За участие в процедурата са приложени 6 публикации, които са пряко свързани с темата на докторантурата, като всичките са в областта на Конституционното право. Същите събират нужния брой точки – 30 точки от изискуеми 30 точки. Следователно докторантът изпълнява наукометричните изисквания за получаването на степента „доктор“ (дисертационен труд – 50 точки и други статии/доклади – 30 точки).

III. Характеристика на дисертационния труд и научни приноси.

Трудът е в обем 178 страници. Структуриран е по следния начин: въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература.

Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи, изводите са направени в края на всяка глава. Списъкът на използваната литература се състои от 61 заглавия на руски и английски език. Направени са 154 цитирания под линия.

Рецензираният дисертационния труд (на руски език), разработен от докторантката Индира Ильясова, представлява изследване на конституционноправната защита на предприемаческата дейност в Република Казахстан, като включва задълбочено и актуално цялостно изследване на тази част от правната уредба на Конституцията на Република Казахстан и действащото законодателство, които в своята съвкупност създават правната рамка на предприемаческата дейност в страната.

В увода са изложени предметът на изследване, основните тези, целите на изследването и научните задачи, които дисертантът си е поставил.

Първа глава включва общо изследване на конституционноправният статус на предприемаческата дейност в Република Казахстан. Положително следва да бъде оценен направеният подробен исторически и сравнителноправен преглед с редица чужди законодателства: американско, френско, немско и други. Проследено е формирането и развитието на идеята за свобода на предприемаческата дейност, превърнала се в един от конституционноправните принципи в тези страни, съответно в Република Казахстан и България. В тази част от разработката е дефинирано и понятието предприемаческа дейност, като авторът е направил полезни разграничения между предприемаческата дейност и другите видове икономическа дейност. Значимо място е отделено на свободата на предприемаческата дейност като основен конституционен принцип. **Във втора глава** е разгледана международна и вътрешнодържавна система от действия за защита на правата и свободите на стопанските субекти. В тази връзка е проследено развитието на вътрешната правна уредба в Казахстан,

регламентираща свободната стопанска инициатива, защитата на частната собственост и насърчаване на предприемаческата дейност (Кодекс за предприемачество на Република Казахстан от 2015 г., Национална стратегия за малките и средните предприятия в република Казахстан за 2021-2027 г. и др.). Разгледани са основните въпроси, свързани със защитата на правото на собственост на предприемачите в Република Казахстан. В тази глава са анализирани и многобройните проблеми (нормативни, икономически и др.), които възпрепятстват свободното упражняване на предприемаческата дейност в Република Казахстан. **Трета глава** съдържа предложения за усъвършенстване на националното законодателство на Република Казахстан за осигуряване на конституционен и правен статут, права и свободи на стопанските субекти, които да гарантират свободната стопанска инициатива при упражняване на предприемаческата дейност. Направените предложения са подкрепени и с примери в сравнителноправен аспект с чуждите законодателства.

IV. Научни и научно-приложни приноси.

С безспорен приносен характер са изследваните значими въпроси, свързани с конституционните основи за упражняване на свободата на стопанската дейност в Република Казахстан, включващи и правната регулация на предприемаческата дейност. Акцентът в разработката е поставен върху мястото на Конституционното право за осъществяване на предприемаческа дейност в Казахстан. Като положителни следва да се посочат изследваните организационни и правни форми за упражняване на предприемаческа дейност, способите за защита на правото на собственост на предприемачите, както и причините за ограничаване на свободата на предприемаческа дейност. Като цяло избраната тема на научното изследване се отличава със своята изключителна актуалност, тъй като настъпилите в условията на пазарна икономика значими промени в политическия, икономическия и социален живот в Република Казахстан са

довели и до необходимостта от прокламиране на основните конституционни принципи за свобода на стопанската инициатива, в частност на предприемаческата дейност. Правилно е дефиниран и предметът на изследването, тъй като той е фокусиран върху конституционните основи, върху които следва да се изгради (разгърне) цялостната правна уредба на предприемаческата дейност в Република Казахстан.

V. Основни критични бележки и препоръки.

Към дисертационния труд могат да се направят и някои критични бележки и препоръки, които са неизбежни по отношение на всеки научен труд, а именно: да се включи анализ на съдебната и арбитражна практика; да се избегне преразказването на нормативни актове или директното им цитиране (цитирането на пълните текстове на отделните разпоредби може да се извърши под линия) и др.

VI. Заключение.

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на ВСУ „Черноризец Храбър“ .

В заключение давам убедително положителна оценка и предлагам на научното жури на докторанта **ИНДИРА САМИДИНОВНА ИЛЪЯСОВА** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Конституционно право).

Изготвил становището:

проф. д-р Янка Тянкова